

ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

22 грудня 2020 року

м. Львів

№ 63/60-рк/к

Мукачівському МКП «Мукачівводоканал»
вул. Духновича буд. 103 В, м. Мукачево,
Закарпатська обл., 89600

Про припинення дій, які містять
ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

З метою виконання покладених на органи Антимонопольного комітету України завдань, Західне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (далі - Відділення) здійснює постійний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції суб'єктами господарювання.

У Відділенні знаходиться на розгляді заява гр. Беран М.М.(м. Мукачево, Закарпатська обл.) від 10.08.2020 б/н (вх. № 63-14/93-Б від 14.08.2020) щодо відмови Мукачівським міським комунальним підприємством «Мукачівводоканал» (далі - Мукачівське МКП «Мукачівводоканал») у встановленні приладу обліку холодної води та прийнятті на абонентський облік.

Для з'ясування обставин, викладених у даній заяві, Відділення до Мукачівського МКП «Мукачівводоканал» направило вимогу про надання інформації від 18.08.2020 №63-02/3463в.

За результатами опрацювання інформації та матеріалів наданих Мукачівським МКП «Мукачівводоканал», встановлено наступне.

1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (1) Статтею 1 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» визначено, правові, економічні та організаційні засади функціонування системи питного водопостачання, спрямовані на гарантоване забезпечення населення якісною та безпечною для здоров'я людини питною водою.
- (2) Відповідно до пунктів 5,6 частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», виконавцем послуг з централізованого водопостачання є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання; послуг з централізованого водовідведення є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водовідведення.
- (3) Правила надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630 (далі - Правила № 630), регулюють відносини між суб'єктом

господарювання, предметом діяльності якого є надання житлово-комунальних послуг, і фізичною та юридичною особою, яка отримує або має намір отримувати послуги з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення.

- (4) Засади забезпечення комерційного, у тому числі розподільного, обліку послуг з постачання теплової енергії, постачання гарячої води, централізованого водопостачання та забезпечення відповідною обліковою інформацією споживачів таких послуг визначено Законом України від 22 червня 2017 року № 2119-VIII «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» (зі змінами).
- (5) Порядок оснащення окремих приміщень у будівлях вузлами розподільного обліку/приладами-розподільниками теплової енергії та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку затверджено наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 09.08.2018 року № 205, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 31 серпня 2018 року за № 981/32433.
- (6) Порядок прийняття приладу обліку на абонентський облік затверджено наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 12.10.2018 року № 270, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 16 листопада 2018 року за № 1304/32756.

2. СТОРОНИ

- (7) До Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі - Відділення) із заявою звернулась гр. Беран М.М. (вул. Пушкіна, 34/1, м. Мукачево, Закарпатська обл., 89600) щодо відмови Мукачівським міським комунальним підприємством «Мукачівводоканал» у встановленні приладу обліку холодної води та прийняття на абонентський облік.
- (8) Послуги централізованого водопостачання і централізованого водовідведення у місті Мукачево надає Мукачівське міське комунальне підприємство «Мукачівводоканал» (місцезнаходження: (вул. Пушкіна, 34/1, м. Мукачево, Закарпатська обл., 89600; ідентифікаційний код юридичної особи 03344556; далі - Мукачівське МКП «Мукачівводоканал» або Підприємство).
- 9) Мукачівське МКП «Мукачівводоканал», згідно з відомостями, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (<https://usr.minjust.gov.ua/>), дата державної реєстрації 20.01.1995 року, дата запису 17.06.2005 року).
- (10) Основний вид діяльності Підприємства за КВЕД: Забір, очищення та постачання води (36.00).
- (11) Мукачівське МКП «Мукачівводоканал» підзвітне і підконтрольне Мукачівській міській раді та її виконавчому комітету.
- (12) Мукачівське МКП «Мукачівводоканал» є юридичною особою, веде самостійний баланс, має розрахункові рахунки в банківських установах, печатку зі своїм найменуванням та інші реквізити.
- (13) Рішенням 66 сесії Мукачівської міської ради 7-го скликання від 31.10.2019 року № 1550 затверджено Статут (зі змінами) Мукачівського МКП «Мукачівводоканал».
- (14) Згідно із Статутом предметом діяльності комунального підприємства є, зокрема:
 - добування, виробництво та реалізація питної води споживачам;
 - приймання, відведення від споживачів стічних вод (каналізаційних та ливневих стоків), їх очистка;

- відпуск питної води, облік кількості спожитої води, контроль за використанням води;
 - виконання робіт з встановлення, демонтажу, монтажу, перевірки, ремонту приладів обліку води.
- (15) Мукачівське МКП «Мукачівводоканал» в частині здійснення господарської діяльності є суб'єктом господарювання у розумінні абзацу дванадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. ВИЗНАЧЕННЯ ОЗНАК МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

- (16) Дослідження монопольного (домінуючого) становища Мукачівського МКП «Мукачівводоканал» здійснено відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002р. №49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002р. за № 317/6605 (далі - Методика).

3.1. Визначення об'єкта аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (17) Відповідно до пункту 3.1. Методики, об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.
- (18) Об'єктом даного аналізу є суб'єкт господарювання Мукачівське МКП «Мукачівводоканал»; товаром є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

3.2. Визначення переліку товарів (робіт, послуг) щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- (19) Відповідно до пункту 4.1. Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарних груп, які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (20) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- (21) Функціональним призначенням послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є забезпечення споживачів питною водою та відведенням стічних вод.
- (22) Згідно з положеннями статті 1 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення»:
- централізоване питне водопостачання – господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільчих

водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води (далі – ЦВП);

- централізоване водовідведення - господарська діяльність із відведення та очищення стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення (далі – ЦВВ).

- (23) Товаром, відносно якого визначається монополієне (домінуюче) становище, є послуги централізованого водопостачання (ЦВП) та централізованого водовідведення (ЦВВ). Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення не є взаємозамінними з будь-якими іншими послугами.

3.3. Визначення переліку основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (24) Статтею 1 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» визначено наступну термінологію:

- підприємство питного водопостачання - суб'єкт господарювання, що здійснює експлуатацію об'єктів централізованого питного водопостачання, забезпечує населення питною водою за допомогою пунктів розливу (в тому числі пересувних), застосування установок (пристроїв) підготовки питної води та/або виробництво фасованої питної води;

- підприємство централізованого водовідведення - суб'єкт господарювання, що здійснює експлуатацію об'єктів/систем централізованого водовідведення;

- (25) Мукачівське МКП «Мукачівводоканал» надає послуги ЦВП і ЦВВ на підставі ліцензії на право провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та водовідведення відповідно до рішення № 8 від 27 червня 2011 року, виданої Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), та рішення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 859 від 27 травня 2016 року про переоформлення ліцензії на право провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та водовідведення, виданої Підприємству.

- (26) На території м. Мукачево, у межах водопровідних та каналізаційних мереж, які перебувають у господарському віданні Мукачівського МКП «Мукачівводоканал», господарську діяльність із забезпечення споживачів послугами централізованого водопостачання та централізованого водовідведення здійснює тільки Мукачівське МКП «Мукачівводоканал». Інших суб'єктів господарювання не існує.

3.4. Визначення товарних меж ринку

- (27) Відповідності до пунктів 5.1 – 5.3 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (28) Відповідно до положень статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

- (29) Споживач товарів, що виробляються суб'єктами природних монополій, фізична або юридична особа, яка придбаває товар, що виробляється (реалізується) суб'єктами природних монополій.
- (30) Суб'єкт природної монополії – суб'єкт господарювання (юридична особа) будь-якої форми власності, який виробляє (реалізує) товари на ринку, що перебуває у стані природної монополії.
- (31) Законом України «Про природні монополії», дія якого поширюється на відносини, що виникають на товарних ринках, які перебувають у стані природної монополії, встановлено, що до сфери діяльності суб'єктів природних монополій належать, в тому числі, і діяльність суб'єктів господарювання у сфері природних монополій.
- (32) Послуги централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є необхідними для споживачів у повсякденній життєдіяльності, оскільки забезпечують питні, фізіологічні, санітарно-гігієнічні, побутові та господарські потреби і не можуть бути замінені жодними іншими послугами.
- (33) Отже, за таких обставин, товарними межами ринку є послуги з централізованого водопостачання (далі – ЦВП) та централізованого водовідведення (ЦВВ).

3.5. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (34) Положеннями пункту 1.3 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та водовідведення, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 22.03.2017 р. №307 (далі – Ліцензійні умови), визначено наступну термінологію:
- *система централізованого водопостачання* - комплекс об'єктів, споруд, водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва, транспортування та постачання питної води споживачам;
 - *система централізованого водовідведення (каналізація)* - комплекс об'єктів, споруд, колекторів, каналізаційних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом відведення та очищення стічної води населених пунктів;
 - *місце провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання* - територія, у межах якої провадиться господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва, транспортування та постачання питної води, що зазначені в документах, які додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку);
 - *місце провадження господарської діяльності з централізованого водовідведення* - територія, у межах якої провадиться господарська діяльність із відведення та очищення стічної води за допомогою комплексу об'єктів, споруд, колекторів, каналізаційних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом, що зазначені в документах, які додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку).
- (35) При визначенні територіальних (географічних) меж ринку централізованого водопостачання та водовідведення враховано мінімальну територію, за межами якої придбання товару для споживачів є неможливим. Нею є діючі розподільчі мережі водопостачання та водовідведення, які перебувають у господарському віданні Підприємства.

- (36) Отже, територіальними (географічними) межами ринку централізованого водопостачання та водовідведення є територія міста Мукачево, у межах якої провадиться господарська діяльність Мукачівського МКП «Мукачівводоканал» із забезпечення споживачів питною водою, із відведення та очищення стічних вод за допомогою комплексу об'єктів, споруд, водопровідних мереж, колекторів та каналізаційних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом, тобто у межах діючих водопровідних та каналізаційних мереж Мукачівського МКП «Мукачівводоканал».

3.6. Проміжок часу, стосовно якого має визначатись становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (37) У відповідності до Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (38) Ринок, на якому на протязі певного часу діє один і той самий склад продавців та покупців, може розглядатись, як ринок товару із сталою структурою.
- (39) Часовими межами ринку послуг ЦВП та ЦВВ визначено проміжок часу, що охоплює 2019 рік та січень-листопад 2020 року.

3.7 Розрахунок частки суб'єктів господарювання на ринку

- (40) Враховуючи, що Мукачівське МКП «Мукачівводоканал» є суб'єктом природної монополії, а відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» конкуренція на ринках природних монополій є неможлива, частка Мукачівського МКП «Мукачівводоканал» на ринку централізованого водопостачання та водовідведення в межах розподільчих водопровідних та каналізаційних мереж, що перебувають у господарському віданні Підприємства, у період 2019 року та січня-листопада 2020 року становила 100,00 відсотків.

3.8 Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- (41) Відповідно до Методики, потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання, які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (42) Аналіз ринку централізованого водопостачання та водовідведення свідчить про наявність значних організаційних та економічних бар'єрів, що перешкоджають вступу суб'єктів господарювання на досліджуваний ринок.
- (43) Організаційні бар'єри полягають у тому, що підприємство, яке має намір надавати послуги централізованого водопостачання та водовідведення, повинно отримати наступний перелік документів:
- ліцензію на господарську діяльність з централізованого водопостачання та водовідведення;
 - дозвіл на спеціальне водокористування;

- державний акт на право постійного користування або дозвіл на користування надрами;
 - технічну документацію на розміщення водопровідних та каналізаційних мереж, споруд та устаткування, погоджену в установленому порядку тощо.
- (44) Економічні бар'єри полягають у необхідності значних капіталовкладень для вступу нових суб'єктів господарювання (придбання необхідного обладнання, транспорту, будівництва, водопровідних мереж, утримання персоналу необхідної кваліфікації та інше).
- (45) Вищенаведені бар'єри не можуть бути подолані в короткий строк новими суб'єктами господарювання, які бажають вступити на ринок централізованого водопостачання та водовідведення.

3.9 Встановлення ознак монопольного (домінуючого) становища

- (46) Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.
- (47) Дослідженням встановлено, що відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» становище Мукачівського МКП «Мукачівводоканал» у період 2019 року та січня-листопада 2020 року мало ознаки монопольного в територіальних межах міста Мукачеве в межах розподільчих водопровідних та каналізаційних мереж, що перебувають у господарському віданні Підприємства, оскільки на цьому ринку не мало жодного конкурента.

4. ВСТАНОВЛЕННЯ ОЗНАК ПОРУШЕННЯ У ВИГЛЯДІ ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ НА РИНКУ

- (48) Дослідивши матеріали заяви гр. Беран М.М., та обставини, на які посилається Мукачівське МКП «Мукачівводоканал», як на підставу для відмови у встановленні приладу обліку холодної води та взяття його на абонентський облік, Західним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України виявлено в діях Мукачівського МКП «Мукачівводоканал» ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції з огляду на наступне.
- (49) 05.08.2020 року контролером Мукачівського МКП «Мукачівводоканал» в присутності Беран М.М., було проведено обстеження кв. 4 по вул. Грушевського буд. 20, м. Мукачеве щодо наявності водопостачання та водовідведення такількості осіб, які проживають за цією адресою.
- (50) За результатами обстеження було складено акт, в якому зазначено, що «За даною адресою наявне міське водопостачання та водовідведення. Комунікації підключені. Але за адресою ніхто не проживає» (мова оригіналу). Також, в цьому акті вказано, що мережі водопостачання та водовідведення квартири підключено до мереж Мукачівського МКП «Мукачівводоканал». Зі сторони гр. Беран М.М. зауважено прохання надати дозвіл на встановлення лічильника води. Акт підписано сторонами.
- (51) Отже, актом від 05.08.2020 б/н підтверджено, що квартира за адресою: вул. Грушевського буд. 20 кв.4, м. Мукачеве підключена до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, які належать Мукачівському МКП «Мукачівводоканал».
- (52) 07.08.2020 року уповноваженою особою ТОВ «І.Т.В. Сервіс Плюс» Сухороуковою Є.П., за участю сусідів гр. Беран М.М. по вул. Грушевського буд. 20: кв.5 - Богдан М.Й, кв.3

- Молчанов В.В., кв. 6 - Кізман А.Е. та гр. Беран М.М., було складено акт № 71, в якому зазначено, що гр. Беран М.М. та Беран М.І. за вищевказаною адресою не проживають з квітня 2002 року.

- (53) 07.08.2020 року гр. Беран М.М. звернулась до Мукачівського МКП «Мукачівводоканал» із заявою щодо видачі технічних умов на влаштування лічильника на міську воду за адресою: вул. Грушевського буд. 20 кв.4, м. Мукачево. Слід зазначити, що ця заява гр. Беран М.М. була подана відповідно до шаблону, наданого Мукачівського МКП «Мукачівводоканал»
- (54) У заяві до Відділення гр. Беран М.М. зазначає, що Мукачівським МКП «Мукачівводоканал» у реєстрації її заяви від 07.08.2020 року було відмовлено. Відмова Мукачівського МКП «Мукачівводоканал» у реєстрації заяви від 07.08.2020 року пов'язана у зв'язку з наявною заборгованістю суми 527,00 за надані послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення. Проте, про причини та період виникнення заборгованості їй не повідомлено.
- (55) 10.08.2020 року гр. Беран М.М. повторно звернулась до Мукачівського МКП «Мукачівводоканал» із заявою для отримання технічних умов на влаштування лічильника. Заява від 10.08.2020 року була зареєстрована Мукачівським МКП «Мукачівводоканал» 11.08.2020 № Б-88.
- (56) Мукачівське МКП «Мукачівводоканал» листом від 27.08.2020 № 474 повідомило гр. Беран М.М., що на підставі заяви від 10.08.2020 року було виготовлено технічні умови на влаштування лічильника.
- (57) Відповідно до технічних умов № 142 від 13.08.2020, виданих гр. Беран М.М. на влаштування лічильника в житловій квартирі по вул. Грушевського Михайла, 20, кв.4, м. Мукачево до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, умовами влаштування та експлуатації є обладнання на ввіді від центральної мережі в приміщенні кухні, тип лічильника – крильчатий d 15 мм з антимагнітним захистом.
- (58) Також, в листі Мукачівського МКП «Мукачівводоканал» від 27.08.2020 № 474, адресованому гр. Беран М.М., зазначено, що абонентам на підставі їх заяв можуть надаватися акти обстеження щодо проживання або відсутності осіб в будинку (квартирі тощо).
- (59) Отже, як вбачається зі змісту листа Мукачівського МКП «Мукачівводоканал» від 27.08.2020 № 474, умовою на влаштування лічильника водопостачання в помешканні гр. Беран М.М. та прийняття на абонентський облік є отримання нею технічних умов на встановлення лічильника.
- (60) У листі Мукачівського МКП «Мукачівводоканал» від 28.08.2020 № 498 (вх. № 63-01/2577 від 08.09.2020), надісланому до Відділення зазначено, що нормативно-правовою підставою встановлення приладу обліку холодної води та взяття його на абонентський облік є отримання гр. Беран М.М. технічних умов на встановлення приладу обліку холодної води згідно вимог п. 5.6. Правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затверджених наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008 № 190, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 7 жовтня 2008 року за № 936/15627 (далі - Правила користування), якими визначено, що до початку розробки технічної документації вузла обліку споживач повинен отримати від виробника вихідні дані, а також рекомендації щодо типу засобів обліку.

- (61) У вищезазначеному листі Мукачівського МКП «Мукачівводоканал» також вказано, що плата за видачу технічних умов на встановлення приладу обліку холодної води для прийняття на абонентський облік підприємством не стягується.
- (62) У період з 01.01.2019 року по 31.12.2019 року підприємством видано технічних умов на влаштування лічильників - у кількості 179 шт., у тому числі для фізичних осіб - 169 шт., юридичних осіб - 10 шт.
- За поточний період 2020 року видано технічних умов на влаштування лічильників - у кількості 312 шт., у тому числі для фізичних осіб - 307 шт., юридичних осіб - 5 шт.
- (63) Правила користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, регулюють відносини між виробником послуг централізованого водопостачання та водовідведення юридичними особами незалежно від форм власності і підпорядкування та фізичними особами-підприємцями, і згідно з п.1.1. цих Правил користування вони є обов'язковими для всіх юридичних осіб незалежно від форм власності і підпорядкування та фізичних осіб-підприємців, що мають у власності, господарському віданні або оперативному управлінні об'єкти, системи водопостачання та водовідведення, які безпосередньо приєднані до систем централізованого комунального водопостачання та водовідведення і з якими виробником укладено договір на отримання питної води, скидання стічних вод.
- (64) Дія цих Правил користування не поширюється на взаємовідносини між Мукачівським МКП «Мукачівводоканал» та споживачами - фізичними особами.
- (65) Згідно з п.п.5 п.29 Правил № 630, якими врегульовано відносини між суб'єктом господарювання, предметом діяльності якого є надання житлово-комунальних послуг, і фізичною та юридичною особою, яка отримує або має намір отримувати послуги з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, споживач має право на встановлення квартирних засобів обліку та взяття їх на абонентський облік.
- (66) Відповідно до абзацу першого пункту 9 Правил № 630 у квартирі (будинку садибного типу) роботи з встановлення засобів обліку води і теплової енергії (далі - квартирні засоби обліку) проводяться спеціалізованою організацією, виконавцем, виробником чи постачальником за рахунок коштів споживача.
- (67) Квартирні засоби обліку беруться виконавцем на абонентський облік.
- (68) Водночас, п.п.9 п.32 Правил № 630 визначено, що виконавець зобов'язаний забезпечувати за заявою споживача взяття на абонентський облік у тижневий строк квартирних засобів обліку.
- (69) Законом України від 22 червня 2017 року № 2119-VIII «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» (зі змінами) (далі - Закон) визначено засади забезпечення комерційного, у тому числі розподільного, обліку послуг з постачання теплової енергії, постачання гарячої води, централізованого водопостачання та забезпечення відповідною обліковою інформацією споживачів таких послуг.
- (70) Згідно з п.1 частини першої статті 1 цього Закону, абонентський облік вузла обліку (далі - абонентський облік) - процедура реєстрації та періодичний огляд вузлів обліку для використання показань вузлів обліку з метою комерційного або розподільного обліку.
- (71) Відповідно до п.6 частини першої статті 1 Закону, вузол розподільного обліку - вузол обліку, що забезпечує індивідуальний облік споживання відповідної комунальної послуги в будівлях, де налічуються два та більше споживачів.

- (72) Частиною першою статті 4 Закону визначено, що оснащення окремих приміщень у будівлях вузлами розподільного обліку/приладами - розподілювачами теплової енергії та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку здійснюється у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, та не потребує розроблення проектної документації, видачі технічних умов та інших вимог до встановлення вузла розподільного обліку, погодження з державними органами, органами місцевого самоврядування, їхніми посадовими особами, оператором зовнішніх інженерних мереж, виконавцем відповідної послуги.
- (73) Порядок оснащення окремих приміщень у будівлях вузлами розподільного обліку/приладами-розподілювачами теплової енергії та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку затверджено наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 09.08.2018 року № 205, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 31 серпня 2018 року за № 981/32433 (далі - Порядок оснащення окремих приміщень у будівлях вузлами розподільного обліку).
- (74) Відповідно до п.4. Порядку оснащення окремих приміщень у будівлях вузлами розподільного обліку, оснащення окремих приміщень у будівлях вузлами розподільного обліку/приладами-розподілювачами теплової енергії та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку не потребує розроблення проектної документації, видачі технічних умов та інших вимог до їх встановлення, погодження з державними органами, органами місцевого самоврядування, їхніми посадовими особами, оператором зовнішніх інженерних мереж, виконавцем відповідної послуги.
- (75) Згідно з п.8. Порядку оснащення окремих приміщень у будівлях вузлами розподільного обліку, власник (співвласники) окремого приміщення самостійно здійснює(ють) вибір моделі приладу розподільного обліку відповідно до вимог Технічного регламенту засобів вимірювальної техніки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 року № 163, у тому числі щодо класу точності.
- (76) Згідно частини четвертої статті 6 Закону, оператор зовнішніх інженерних мереж, виконавець комунальної послуги, інша особа, що здійснює розподіл обсягів комунальних послуг, зобов'язані приймати вузли обліку, встановлені відповідно до вимог цього Закону, на абонентський облік протягом 14 календарних днів, про що складається відповідний акт.
- (77) Прийняття приладу обліку на абонентський облік здійснюється у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.
- (78) Відповідно до п.1 Порядку прийняття приладу обліку на абонентський облік, затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 12.10.2018 року № 270, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 16 листопада 2018 року за № 1304/32756 вузол розподільного обліку/прилад - розподілювач теплової енергії, встановлений у приміщенні будівлі, приймається на абонентський облік виконавцем відповідної комунальної послуги або визначеною власником (співвласниками) іншою особою, яка здійснює розподіл обсягів комунальних послуг між споживачами протягом 14 календарних днів з дня надходження відповідного звернення від власника (співвласників) будівлі (для приміщення у будівлі, яке не є самостійним об'єктом нерухомого майна) або власника відповідного приміщення (якщо окреме приміщення у будівлі є самостійним об'єктом нерухомого майна).

- (79) Отже, при прийнятті приладу обліку холодної води на абонентський облік, отримання технічних умов на встановлення приладу обліку чинним законодавством не передбачено.
- (80) Однак, Мукачівське МКП «Мукачівводоканал», як виконавець комунальних послуг-послуг з централізованого водопостачання та з централізованого водовідведення, визначеним на підставі пунктів 5,6 частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», для прийняття на абонентський облік приладу обліку встановило вимоги щодо отримання гр. Беран М.М. та іншими споживачами технічних умов на влаштування приладу обліку холодної води, що не передбачено нормативно-правовими документами.
- (81) Рішенням виконавчого комітету Мукачівської міської ради від 27.03.2012 № 82 «Про внесення змін у рішення виконавчого комітету від 22.12.2009 № 280 «Про зміну вартості тарифів на послуги централізованого водопостачання та водовідведення холодної та гарячої води» з 01.04.2012 року затверджено норми споживання води (без лічильника) на одну особу на місяць.
- (82) Згідно Додатку 1 до цього рішення, норма споживання води (без лічильника) на одну особу на місяць, яка проживає в житловому будинку, в котрому є водопровід, каналізація, ванни та газопостачання (газові плити) становить 3,66 м. куб.
- (83) Оскільки, в акті Мукачівського МКП «Мукачівводоканал» від 05.08.2020 б/н підтверджено, що квартира за адресою: вул. Грушевського буд. 20 кв.4, м. Мукачево підключена до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, які належать Мукачівському МКП «Мукачівводоканал» та в цій квартирі наявні: ванна, мийка, умивальник, газова плита, то зазначене дає підстави висновку, що при відсутності приладу обліку води, вартість водопостачання та водовідведення розраховується за нормами споживання води відповідно до вищезазначеного рішення і становить 3.66 м.куб. на одну особу в місяць. Відповідно на дві особи, норма споживання води (без лічильника) становить 7.32 м.куб. в місяць.
- (84) Лише за умови отримання гр. Беран М.М. та іншими споживачами технічних умов на влаштування приладу обліку холодної води, Мукачівським МКП «Мукачівводоканал», як виконавцем послуг, прилади обліку приймаються на абонентський облік.
- (85) Таким чином, для прийняття на абонентський облік засобів обліку холодної води Мукачівське МКП «Мукачівводоканал» безпідставно висуває вимогу щодо отримання гр. Беран М.М. технічних умов на встановлення засобу обліку холодної води, яка призводить до того, що при відмові споживача від отримання технічних умов на влаштування засобів обліку холодної води він змушений оплачувати вартість водопостачання та водовідведення за затвердженими нормами.

5. КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ, ЩО МІСТЯТЬ ОЗНАКИ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

- (86) Пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є встановлення умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (87) Для споживачів послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, що надається Мукачівським МКП «Мукачівводоканал», відсутня альтернатива отримання послуги з прийняття на абонентський облік квартирних засобів обліку холодної води від інших суб'єктів господарювання, незалежно від місця їх розташування. За умов існування конкуренції на ринку споживач мав би можливість обрати виконавця цієї послуги, який би запропонував більш привабливіші умови отримання послуги.

- (88) При цьому, відмова споживача від отримання технічних умов на влаштування засобів обліку холодної води нестиме негативні для споживача наслідки у вигляді неприйняття засобу обліку холодної води на абонентський облік та неможливості обліковувати кількість спожитих послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (89) Вищенаведені дії були б неможливими за умов існування конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в територіальних межах міста Мукачево, оскільки у цьому випадку жоден з учасників ринку не зміг одноособово, на протязі певного часу вчиняти необґрунтовані дії із встановлення умов реалізації товару та не зазнати при цьому збитків внаслідок суттєвого зменшення попиту на свою продукцію.
- (90) За умов існування конкуренції на ринку надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення умови надання послуг Мукачівським МКП «Мукачівводоканал» були б іншими, що зумовлювалось би конкурентними змаганнями та необхідністю надання послуг з метою досягнення переваг у конкуренції.
- (91) За наявності конкуренції, споживач мав би можливість відмовитись від послуг виробника/виконавця послуг централізованого водопостачання та водовідведення, яке його не влаштовує, та обрати іншого. За таких обставин виробник/виконавець послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, щоб утримати споживача, не спричиняв би дії, які можуть призвести до втрат споживачів без достатніх на те підстав.
- (92) Таким чином, дії Мукачівського комунального підприємства «Мукачівводоканал», які полягають у встановленні неправомірних вимог щодо отримання гр. Беран М.М. та іншими споживачами технічних умов на встановлення приладу обліку холодної води для прийняття на абонентський облік, що не передбачено нормативно-правовими документами, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, шляхом встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (93) Відповідно до частини першої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи Комітету мають право надавати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють.

Враховуючи викладене, з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, на підставі статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», керуючись статтями 7, 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, що затверджене розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 №32-р., та зареєстроване в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за №291/5482 зі змінами та доповненнями, адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

РЕКОМЕНДУЄ:

Мукачівському комунальному підприємству «Мукачівводоканал» (місцезнаходження: вул. Пушкіна, 34/1, м. Мукачево, Закарпатська обл., 89600; ідентифікаційний код юридичної особи 03344556) припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», шляхом припинення видачі технічних умов на встановлення споживачами приладів обліку холодної води та прийняття встановлених приладів обліку на абонентський облік відповідно до вимог чинного законодавства.

Про результати розгляду рекомендацій повідомити Відділення у п'ятнадцятиденний строк з дня їх отримання з наданням підтверджуючих документів.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи посадовими особами, яким вони надані.

Частиною третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що за умови виконання положень рекомендацій органів Антимонопольного комітету України у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Голова колегії

Лешишин Р.В.